

Sølovsudvalget har gennemgået Retsplejerådets udtalelse, men har fastholdt sit synspunkt om en mere omfattende begrænsning af antallet af de retter, hvor der kan afholdes søforklaring.

Da betænkningen fra Domstolenes Strukturkommission vil indeholde forslag til en væsentlig reduktion af det samlede antal byretter, er det fundet mest hensigtsmæssigt at følge Strukturkommissionen og Retsplejerådet og lade en endelig stillingtagen til en begrænsning af antallet af retter, hvorved der skal kunne afholdes søforklaring, afvente reformen af domstolenes struktur. Denne del af Sølovsudvalgets udkast indgår derfor ikke i nærværende lovforslag.

Lovforslaget vil dog herefter forsæt gøre det muligt at vælge, ved hvilken ret der skal afholdes søforklaring. Denne undtagelse fra de almindelige værnetingsbestemmelser i retsplejeloven er i overensstemmelse med Sølovsudvalgets forslag.

Lovforslagets væsentligste ændringer i det danske institut er, at:

- søforklaring gøres fakultativ i modsætning til de hidtidige regler, hvor søforklaring i en række tilfælde var obligatorisk,
- den kreds af personer, der får adgang til at få søforklaring afholdt, udvides og
- der indføres et væsentlighedskriterium for at få søforklaring afholdt, både generelt og i forhold til den enkelte direkte berørte.

Efter lovforslaget får den ret, hvor søforklaringen begæres afholdt, mulighed for at afvise en sådan begæring, hvis anvendelsen af den særlige bevisoptagelsesmåde, som en søforklaring er, ikke er nødvendig. Dette kan f.eks. være tilfældet i mindre væsentlige sager. Endvidere vil der kun blive afholdt søforklaring, hvor en person eller det offentlige har en væsentlig interesse deri. Selv om lovforslaget åbner mulighed for, at en større kreds af personer end tidligere kan begære søforklaring, vil kravet om den væsentlige retlige interesse formentlig medføre, at der vil blive afholdt færre søforklaringer end under de hidtidige regler. Det er Sølovsudvalgets opfattelse, at forslaget vil medføre en mindre nedgang i antallet af søforklaringer og vil derfor ikke yderligere belaste domstolene.

Ved lovforslaget sker der i øvrigt en regelforenkling, idet bestemmelserne i retsplejelovens kap. 19 a om søforklaring nu overføres til søloven.

Afskaffelsen af pligten til at afholde søforklaring får ikke konsekvenser for det offentlices mulighed for at få indsigt i ulykker til søs og dermed mulighed for at efterforske sager, der har betydning for sikkerheden

til søs. Der er i medfør af lov om sikkerhed til søs § 4, stk. 3, jf. bekendtgørelse om undersøgelse af ulykker til søs § 5, pligt til at anmelde sådanne ulykker, herunder dødsfald og personskader, som indtræffer om bord på danske skibe.

1.3 Baggrunden for lovforslaget - Erstatning i forbindelse med transport af olie

Danmark har i lighed med mere end 40 andre lande inden for og uden for Europa ratificeret Protokol af 1992 om ændring af den internationale konvention om det privatretlige ansvar for skader ved olieforurening 1969 (1992-ansvarskonventionen) og Protokol af 1992 om ændring af den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening 1971 (1992-fondskonventionen). Alle EU-lande med undtagelse af Luxembourg, Portugal og Østrig har ratificeret 1992-ansvarskonventionen og 1992-fondskonventionen, som i Danmark er gennemført ved lov nr. 205 af 29. marts 1995 om ændring af søloven. Dette medfører bl.a., at den registrerede ejer af danske skibe har objektivt ansvar for olieforurenings-skader i forbindelse med transport af olie til søs. Skibe, der transporterer mere end 2.000 tons olie i bulk, skal have en forsikring for dette ansvar. Den registrerede ejers ansvar varierer med skibets størrelse, men for de store skibe er det begrænset til maksimalt 59,7 mio. SDR (svarende til ca. 660 mio. kr.). Ved forureningsulykker, hvor skaderne overskrider den registrerede ejers erstatningsbeløb, træder Den Internationale Olieforureningsfond (Olieforureningsfonden) til. Herved kan det samlede erstatningsbeløb i alt udgøre 135 mio. SDR (svarende til ca. 1,5 mia. kr.) ved hver olieforureningsulykke. Olieforureningsfonden finansieres gennem bidrag fra olieimportørerne i konventionslandene.

Dette særlige internationale erstatnings- og ansvarssystem blev indført for ca. 30 år siden ved Den internationale konvention om det privatretlige ansvar for skader ved olieforurening 1969 og Den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening 1971. I 1992 vedtog man 1992-ansvarskonventionen og 1992-fondskonventionen. Herved skete der en væsentlig forhøjelse af de hidtil gældende ansvarsgrænser.

1992-ansvarskonventionen og 1992-fondskonventionen indeholder en forenklet procedure – den såkaldte tacit amendment procedure – til at justere henholdsvis den registrerede ejers ansvarsgrænse, og det maksimale erstatningsbeløb, der kan udbetales af fonden for hver enkelt hændelse. Fremgangsmåden indebærer, at konventionsstaterne bliver bundet af forhø-